

i Danmark jo har en fremragende sektor omkring, kan blive kastet ud i liberalisering, vores energisektor osv.

Det er rent faktisk dybt alvorlige emner, og derfor har vi fra Enhedslistens side syntes, det var rigtigst, at Danmarks politik på det område blev fastlagt i fuld offentlighed, og ikke bag lukkede døre, igennem vedtagelser her i Folketingssalen, som jeg så håber vi kan få under den her debat.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Handel med tjenesteydelser udgør sammen med landbrugsvarer og industriprodukter et af hovedemnerne i de forhandlinger om lempeligere markedsadgang, der er centrale for Doharunden. Vi har tidligere netop afsluttet drøftelserne omkring betydningen af fortsat vækst i verdenshandelen med varer og tjenesteydelser.

Der er brug for det ekstra skub, som en succesfuld WTO-runde kan give verdenshandelen, og tjenesteydelser har et stort potentiale. De økonomiske gevinster af en liberalisering af handel med tjenesteydelser vurderes af Verdensbanken til at være af samme størrelsesorden som liberalisering af varehandelen. Det skal ses i lyset af, at den internationale handel med tjenesteydelser inden for de seneste 10-15 år er vokset kraftigt og i dag udgør omkring 25 pct. af den samlede globale eksport.

Tilmed er væksten i handelen med tjenesteydelser i samme periode vokset hurtigere end varehandelen. Ser vi på betydningen af tjenesteydelser for dansk økonomi, så udgør de nu cirka en tredjedel af den samlede danske eksport af varer og tjenesteydelser. En betydelig del heraf stammer ikke overraskende fra søfart, hvor Danmark har en særlig stærk position på verdensmarkedet. Andelen af tjenesteydelser som del af den samlede danske eksport af varer og tjenesteydelser forventes at stige yderligere i de kommende år. Der er med andre ord ingen tvivl om, at tjenesteydelser udgør et af fremtidens store markeder.

Før jeg siger noget om den danske forhandlingsposition under de igangværende GATS-forhandlinger, tror jeg, det vil være nyttigt med et par ord om selve aftalen, WTO's General Agreement on Trade in Services, der til daglig kaldes GATS-aftalen. Det er nemlig et teknisk kompliceret stof, bl.a. fordi handel med tjenesteydelser

er væsentlig mindre konkret end traditionel varehandel, hvor en vare fysisk krydser en landegrænse. Med tjenesteydelser er der i stedet tale om f.eks. international advokatbistand, forsikringsvirksomhed, it-ydelser og skibsfart.

GATS-aftalen dækker en bred vifte af sektorer og måder at levere tjenesteydelser på, men på trods af dette er niveauet for liberaliseringer på området faktisk relativt beskedent. Det skyldes, at aftalen adskiller sig fra WTO's øvrige aftaler ved, at et medlem *kun* er forpligtet til at yde andre lande adgang til *dets* marked i præcis *det* omfang og inden for præcis *de* sektorer, som det selv fastlægger i aftalen, så hr. Keld Albrechtsens bekymringer i slutningen af hans oplæg har altså intet på sig. Danmark afgør selv, om disse områder skal udbygdes.

Kl. 20.25

I WTO-sprog taler man om en bottom up-tilgang. Det vil sige, at landenes forpligtelser bygges gradvis op nedefra. Resultatet af denne, nogle ville måske sige uambitiøse tilgang, er f.eks., at intet medlem har forpligtet sig inden for alle sektorer, og intet medlem har påtaget sig forpligtelser fuldt ud inden for nogen sektor. Det er udgangspunktet. Det har siden Uruguayrundens afslutning i 1994 været praktisk muligt at nå til enighed om det. GATS-aftalen indeholdt i erkendelse heraf en klausul om, at nye forhandlinger skulle indledes i januar 2000.

Tjenesteydelser var derfor en del af den såkaldt indbyggede dagsorden for ministerkonferencen i Marrakesh april 1994. Der ville derfor have været forhandlet om yderligere liberaliseringer af handel med tjenesteydelser, uanset om det i Doha november 2001 var lykkedes at søsætte en ny runde eller ej. Men Doha gav forhandlingerne et tiltrængt skub fremad, dels bekræftede Doha, at GATS-forhandlingerne var en del af en ny frihandelsrunde, dels blev det besluttet, at WTO's medlemmer skulle fremlægge krav til hinanden i juni 2002 om markedsadgang for tjenesteydelser og tilbud om, hvad man kan yde hinanden, ved udgangen af denne måned.

Når medlemmerne har fremlagt både krav og tilbud, indledes de egentlige forhandlinger. Som det er tilfældet med de øvrige emner i Doharunden vil tjenesteydelsesforhandlinger blive afsluttet som en del af single undertagning, altså en afslutning af runden i én samlet pakke, hvor intet er aftalt, før alt er aftalt.

Det, vi drøfter i EU for tiden, er med andre ord indholdet af EU's åbningstilbud. Forhandlingerne vil derefter komme til at løbe, til den